

Eensgezind door de gezindheid van Christus!

Liturgiesuggesties:

Gezang 481: 1 en 2

Gezang 481: 3 en 4

Psalm 119: 38

1^e Schriftlezing: Handelingen 16: 6-18

Psalm 17: 3 OB

2^e Schriftlezing: Filippenzen 1: 27 - 2: 11

Psalm 17: 4

Na verkondiging: Schriftberijming 22: 1-6

Psalm 136: 12 en 13

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Ik heb, jij hebt, hij heeft, wij hebben ...

Het werkwoord "hebben" speelt in het leven van een ieder van ons ... maar wat een grote rol.

Een klein kind kan al "hebben" zeggen.

En oude mensen kunnen soms nog even "hebberig" zijn.

"Hebben" heet - taalkundig gezien - een onregelmatig werkwoord.

En er gebeuren - als we het over "hebben" hebben - ook heel wat "onregelmatigheden".

De kranten staan er elke dag vol van: Inbraken, winkeldiefstallen, smeergelden, steekpenningen.

Steeds gaat het om de onregelmatige "heb".

Ik heb, jij hebt, hij heeft, wij hebben ...

We beginnen zoals altijd ... met de eerste persoon: IK heb!

Want als we heel eerlijk zijn ... dan is ons leven wel heel erg op ons zelf gericht.

Niet dat we graag ... egoïstisch worden genoemd, of trots, of eigenwijs.

Maar toch: Ik is de eerste persoon.

De rest volgt op een afstand.

Je kunt jezelf toch niet wegcijferen?

Nee, dat hoeft ook niet.

Maar als de apostel Paulus de mensen in Filippi vermaant om ... eensgezind te zijn, dan zegt hij met andere woorden: 'Vindt je zelf toch niet zo belangrijk.

Houdt ook eens rekening met die ander.

Wees één in geest en streven.

Begin nou eens niet met IK, maar met HIJ.

Kortom: Wees niet hoogmoedig, maar ootmoedig.'

*

"Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was." (vers 5)

Paulus schrijft, broeders en zusters, jongelui, deze woorden aan de gemeente in Filippi.

Filippi, ligt in het noorden van Griekenland.
In de provincie Macedonië.
Het is de eerste stad in Europa, waar het evangelie werd gebracht.
U kunt daarover lezen in Handelingen 16.
Filippi was - een belangrijke plaats in het noorden van Griekenland.
Een Romeinse kolonie.
Dat wil zeggen: Filippi werd voornamelijk bewoond door oudgedienden van de keizerlijke legioenen.
Als dank voor hun bewezen diensten hadden ze daar een stukje grond gekregen.
Men was - las ik ergens - in Filippi nog Romeinser dan de Romeinen.

Op zekere dag waren in Filippi twee Joodse mannen aangekomen: Paulus en Silvanus, ook wel Silas genoemd.
Ze waren evangelisten, zendelingen.
En ze brachten een boodschap die nogal wat mensenlevens op hun kop zette.
Een boodschap die je niet alleen aan het denken zette.
Een boodschap die nogal veranderde in de levens van mensen.
U moet weten ... in Filippi kende men ... rangen en standen.
Er liepen soldaten, sergeants, korporaals, kapiteins en majoors ... door de straten en op de markten.
Filippi was een soldaten-stad.
Dat werkte ook dóór in de gemeente van Jezus Christus.
Het zal niet zó geweest zijn dat er een aparte bank was / dat er aparte stoelen waren voor korporaal en kapiteins, maar tóch ...
Rangen en standen ... in de kerk.

Ik moest (tussen haakjes) denken aan - wat in sommige kerken vandaag de dag nog steeds gebruikelijk is - het plaatsengeld.
Ik heb dat eens in een roomse kerk meegemaakt.
De koster kwam dan voor de dienst door het gangpad met zo'n grote geldtas op z'n buik en dan moesten mensen met een 'eigen' vaste plaats ... plaatsengeld betalen.
Het is logisch dat er voor betere plaatsen méér geld betaald moest worden ... dan voor mindere.
Het komt in sommige kerken nog steeds wel voor.
Plaatsengeld.
Voor rijke boeren, burgers en enkele buitenlui.
Maar het gewone volk ...?
Ik denk ook aan sommige kerken waar de kerkenraadsleden op het fluweel zitten.
En aan het Leger des Heils, waar ieder lid een militaire rang en onderscheiding draagt.
Rangen en standen ... in de kerk. Kan dat, mag dat?

"Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was."
Als er Eén is, die niets van rangen en standen moet hebben in de kerk ... dan is dat de Here Jezus wel.
Hij heeft Zich nooit ... verheven gevoeld boven anderen.
Zijn discipelen waren zijn broeders en zijn vrienden.
De vrouwen die Hem volgden waren zijn zusters en vriendinnen.
Voor Jezus was iedereen even belangrijk.
Mannen, vrouwen, slaven, vrijen, soldaten, tollenaars, en noem maar op.

Het evangelie staat vol met ontmoetingen die Jezus had met mensen.
Nooit stond Hij bóven hen, altijd náást hem ... in hun nood en ellende.
Paulus zegt het zo: "Hij heeft Zichzelf ontledigd en de gestalte van een dienstknecht aangenomen, en de mensen gelijk geworden."
Wie denkt dan niet aan het moment van de voetwassing ... vlak voor de viering van het laatste avondmaal?
Een dienstknecht.
Niet willen heersen, maar dienen.
Wie de grootste wil zijn in het Koninkrijk van God ... zal de minste moeten worden op aarde.

Een dienstknecht.
Daarin vernedert de Zoon van God Zich zó diep ... dat Hij sterft aan het kruis.
"Hij, die, in de gestalte Gods zijnde, heeft het Gode gelijk zijn niet als een roof geacht, maar heeft Zichzelf ontledigd, en de gestalte van een dienstknecht aangenomen."
Hij was ... in de gestalte van God, zegt Paulus.
Hij was ... Godvormig. Hij was God Zélf.
Wij kunnen ons er geen voorstelling van vormen wat dat is.
We weten dat we dan woorden moeten gebruiken als: glorie, luister, heerlijkheid, majesteit.

Dat aan-God-gelijk-zijn, dat delen in de goddelijke heerlijkheid, dat heeft de Here Jezus niet als een roof geacht.
Hij hield dat niet angstvallig vast zoals een roofdier haar prooi vasthoudt.
Of zoals een kind dat een pop of een speelgoed-auto krampachtig tegen zich aan klemt, als een ander in de buurt komt.
Zo was het bij Gods Zoon niet, schrijft de apostel Paulus.
Toen het moment gekomen was ... waarop Hij mens-zou-worden, heeft Hij Zich niet krampachtig aan zijn God-zijn vastgeklampt.
Hij beet Zich er niet in vast.
Het hoefde Hem niet uit zijn vingers gewrongen te worden.
Integendeel. Christus deed vrijwillig afstand van zijn God-zijn.
Hij heeft Zichzelf ... ontledigd. Leeg gemaakt.
Zoals iemand z'n zakken binnenste-buiten kan keren en ze kan leegschudden om alles wat erin zit ... eruit te halen.
Zó heeft Christus Zichzelf helemaal binnenste-buiten gekeerd en afstand gedaan van zijn goddelijke majesteit.
Hoewel Hij Gods Zoon was en bleef, ... heeft Hij van zijn goddelijke majesteit op geen enkele manier gebruik gemaakt.

Hij heeft de gestalte van een dienstknecht, van een slaaf, aangenomen.
Hij is ... een mens geworden.
Hij werd geboren als een klein hoopje mens, besmeurd door het bloed van de geboorte.
Zijn navelstreng werd afgebonden en doorgeknipt.
Hij werd gewassen en in een voerbak voor het vee gelegd.
Helemaal niets meer was er te bespeuren van zijn goddelijke bestaanswijze en van zijn goddelijke heerlijkheid.
Dat is heel zijn verdere leven op aarde het geval geweest.

Hij heeft een slavenbestaan geleid, waarin Hij niet kon en niet wilde beschikken over de macht en de heerlijkheid, die Hij bij zijn Vader had.

In Christus' mens-zijn wordt zijn gezindheid openbaar: een gezindheid die afziet van elk streven naar macht en van elk zoeken van eigenbelang.

Het was in zijn leven steeds: "Uw wil geschiede, en niet de mijne."
'Niet mijn Ik, maar Uw wil geschiede.'

Broeders en zusters, jongens en meisjes, zoudt u ervoor voelen uzelf zó weg te cijferen, een leven als een slaaf, een dienstknecht ... een leven van dienstbaarheid te beginnen, terwijl je het zélf voor het zeggen kunt hebben?

Daar zijn we niet zomaar aan toe.

Dat gaat dwars tegen onze gezindheid in.

Een gezindheid, die krampachtig - als een roofdier, als een klein kind - wil vasthouden wat het heeft.

"Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was."

Dat is gemakkelijker gezegd, dan gedaan.

Dan moet er eerst heel wat bij ons worden losgemaakt en veranderen.

Dan moet je eigen ik overboord en dan moet Christus aan boord gehaald worden.

Als een loods ... die ons levensschip veilig de haven binnenloodst.

Langs de zandbanken en ondiepe vaargeulen ... veilig naar de haven waar God op ons wacht.

Je eigen ik overboord en Christus áán boord.

Ziet u daar wat in, broeders en zusters, jongens en meisjes?

Da's moeilijk hoor. Heel erg moeilijk.

Het roer van je levensschip uit handen geven ... in de handen van de Here Jezus.

Maar toch ... het kan.

Het vraagt om geloof: om vertrouwen en gehoorzaamheid.

God werkt dat vertrouwen, die gehoorzaamheid, dat geloof.

Daar merk je toch wat van ... in je leven?

*

"Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was."

Waar die gezindheid uit blijkt?

De apostel Paulus noemt het: ootmoedigheid.

"Doch in ootmoedigheid achtte de een den ander uitnemender dan zichzelf; en ieder lette niet slechts op zijn eigen belang, maar ieder /lette/ ook op dat van anderen."

Ootmoedigheid. Nederigheid.

Daarin herkennen we het woord neder, neer, naar beneden, omlaag.

Ootmoedig, nederig zijn we, wanneer we naar beneden komen.

Wanneer we alleen maar onszelf willen ... handhaven en zelfs niet de kleinste stap naar een ander willen doen, ... hebben we van ootmoedigheid nog niets begrepen.

Volgens de Bijbel, broeders en zusters, jongens en meisjes, is geen echt menselijk leven denkbaar ... zonder deze ootmoed.

Voor de gemeente-leden in Filippi - oud-soldaten - was ootmoed / nederigheid helemaal een moeilijk woord.

Ootmoed / nederigheid gold in de wereld waarin men toen leefde ... als een schande!

Ootmoed was iets dat tot elke prijs vermeden moest worden.

Nederigheid hoorde bij slaven.
Je liet immers je niet van je plaats dringen als een goed soldaat.
Vechten om jouw stukje grond, jouw bezit ... desnoods tot het einde toe.
Geen millimeter prijsgeven ... standhouden, standvastig zijn.
Je neerbuigen naar die ander? Kom nou!
Die ander jouw plaats laten innemen? Vergeet het maar!

Soms zijn we ... bikkelhard.
Niet alleen tegenover die ander, ook tegenover onszelf.
"Doch in ootmoedigheid achtte de een den ander uitnemender dan zichzelf."
De Bijbel, broeders en zusters, jongens en meisjes, laat ons niet alleen de oproep tot ootmoed / tot nederigheid hóren.
Ze laat ons ook echte ootmoed zien.
Het mens-woorden van onze Here Jezus Christus laat ons zijn nederigheid / zijn ootmoed zien.
Bij echte ootmoed worden we dan ook telkens weer ... naar Hem verwezen.
Ootmoed, nederigheid.
Nee, we schakelen onszelf niet uit.
We laten ons inschakelen in de dienst van God en de naaste.
We werpen onszelf niet weg.
We vinden onszelf juist in de overgave aan God en de naaste.
In een kerstpreek heeft Augustinus eens de vraag gesteld, hoe het toch mogelijk is, ... dat - terwijl God ootmoedig is - de mens nog hoogmoedig blijft.

*

"Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was."
De gezindheid van Christus Jezus was: ootmoed, nederigheid.
Laten ook wij juist daarin ... eensgezind zijn!
Eensgezind - gezindheid.
Dat zijn de sleutelwoorden van dit schriftgedeelte.
Eensgezind: dat is ... op hetzelfde bedacht zijn.
Eensgezind: dat is ... op hetzelfde gericht zijn.
Dat gaat ... in de hoogte: naar Christus toe.
Dat gaat ... ook in de breedte: naar elkaar toe.
Onze gerichtheid op het evangelie van de Here Jezus Christus ... richt ons ook naar elkaar.
Hij stierf voor ons aan het kruis.
Hij gaf zijn leven in de dood.
Hij verzoende onze schuld.
Hij heelde onze relatie met God.

Nu dan ... als het gaat om ons, om u, om jou, om mij ... dan zijn wij ook - door het geloof - aan elkaar verbonden.
Eensgezindheid.
Eén ... in de ootmoedige / in de nederige gezindheid van Christus.
De apostel Paulus spitst die eensgezindheid op drie kenmerken toe:
* één in liefdebetoon,
* één van ziel,
* één in streven.

Drie kenmerken die bepalend zijn voor de gezindheid van de gemeente van Christus.

* Eén in liefdebetoon.

Dat is dus niet een zaak van gevoel en van gevoelens, maar ... van de daad.

De liefde zet je in beweging: van Christus ... naar de ander.

Zoals die barmhartige Samaritaan uit de gelijkenis.

Afdalen naar die ander, hem verder helpen, je over hem / haar ontfermen.

Hoe doen we dat in de praktijk?

* Eén van ziel.

Dat gaat nog dieper dan het eerste.

Gaat het in dat liefdebetoon om onze handen, onze portomonnee en onze vrije tijd ...

één van ziel raakt ons hart, ons binnenste, het diepste van ons menszijn: onze ziel.

Van ons allemaal.

Eén van ziel ... dat wil zeggen dat er ook in het diepste van ons gemeente-zijn ... een saamhorigheid, eenzelfde gevoelen is.

Paulus legt alle nadruk op dat ... samen.

Samen ... geloven.

Samen ... gemeente-zijn.

Samen ... opgenomen in het verbond van God.

Samen ... verbonden aan de Here Jezus.

Samen ... strijden de goede strijd van het geloof.

En dan niet als een uiterlijke zaak ... maar juist van binnen.

In je ziel ... dat saamhorige ... dat samen-bij-elkaar-horen: saam...horig.

* Eén in streven.

We zijn samen op dat éne doel gericht.

Wij zijn samen ... op weg naar de toekomst van God.

Eén in streven, één doel, één richting: Om straks voor altijd bij de Here Jezus te zijn in een nieuw Jeruzalem.

U voelt wel, broeders en zusters, jongens en meisjes, Paulus moet niets hebben van verdeeldheid in de gemeente.

Hij moet ook niets hebben van - wat wij noemen - individualisme.

Zelfzucht, egoïsme of ijdel eerbejag is in de gemeente van de Here Jezus ... uit den boze.

Dat mag u heel letterlijk nemen: Uit den boze.

Uit de duivel. Uit de satan.

Nee, zegt de apostel - en hij schrijft deze woorden vanuit de gevangenis - "ieder lette niet slechts op zijn eigen belang, maar ieder lette ook op dat van anderen."

Oók op dat van anderen.

Je hoeft jezelf helemaal niet weg te cijferen.

Je hoeft je eigen belang helemaal niet aan de kant te schuiven.

Als je maar met die andere rekening houdt.

En als die ander ook rekening houdt met jou.

*

We zijn, broeders en zusters, jongens en meisjes, om een voorbeeld te gebruiken in het verkeer allemaal ... weggebruikers.

Of je nu in de auto rijdt of op de fiets, of dat loopt ... we zijn allemaal ... gebruikers van ons gemeenschappelijk wegennet.

We hebben in het verkeer allemaal rekening te houden met elkaar.

Als ik onder invloed van alcohol aan het verkeer zou deelnemen ... breng ik niet alleen mijn eigen leven, maar ook dat van anderen in gevaar.

Als ik niet stop voor een zebrapad ... geef ik die ander geen kans om over te steken.

Als ik een fietser van rechts geen voorrang geeft ... lopen we beiden gevaar met de brokken te blijven zitten.

In het verkeer hebben we rekening te houden met elkaar.

Met de belangen van een ander.

Zo zijn we ook - als gelovigen, als leden van het ene lichaam van de Here Jezus Christus - samen op de weg van het Koninkrijk van God.

We zijn samen ... weggebruikers.

Wat zou God zeggen als wij zouden proberen die ander van de weg te duwen?

Wat zou de Here Jezus zeggen als wij die ander met pech langs de weg zouden laten staan?

Wat komt dát trouwens vaak voor ... pech langs de weg van het Koninkrijk van God.

Ziekte. Gebroken relaties. Teleurstelling.

Een niet regelmatig opgeladen gebedsaccu.

Een lekkende geloofstank.

Er kunnen heel wat oorzaken zijn ... dat je op de weg van Gods Koninkrijk ... strandt.

Laten we dan elkaar staan?

Zo van ... ach we hebben toch de dominee die als wegenwachter de zaak weer aan de praat krijgt?

Of stoppen we zelf? Stappen uit?

Steken de helpende hand uit?

Dat kost je wel tijd en inspanning.

Denk nog maar aan die barmhartige Samaritaan.

Of hebt u misschien zoveel haast om aan het einde van uw reisdoel te komen?

Gaat je eigen belang vóór dat van die ander?

*

"Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was."

Ootmoed. Nederigheid.

Dat was wat voor die oud-strijders uit de legioenen van de Romeinse keizer.

'Wees niet hoogmoedig, maar ootmoedig', schrijft de apostel Paulus aan zijn geloofsgenoten in Filippi.

Broeders en zusters, jongens en meisjes, wie in ootmoed open staat voor de ander ... wordt daar niet armer, maar integendeel ... juist rijker van.

God dienend, dienen wij elkaar.

Omwille van Christus Jezus, die ons Zijn voorbeeld gaf.

*

Terug naar het begin. Als we heel eerlijk zijn dan is ons leven wel heel erg op ons zelf gericht.

Paulus vermaant ons om ... eensgezind te zijn.
Begin nou eens niet met IK, maar met HIJ.
Vind je zelf toch niet zo belangrijk.
Houdt ook die ander in het oog.
Die ander ... met een kleine letter.
En die Ander ... met een hoofdletter.
"Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was."
Kortom: Wees niet hoogmoedig, maar ootmoedig!

Amen.

ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 4 november 2001

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !